

GAZETA RADOMSKA

wychodzi we Środy i Soboty.

Redakcja przy ulicy Lubelskiej, Nr. 123, otwarta przed południem od godziny 10 — i po południu od 3 — 5.
W niedziele i święta biuro redakcji bezwarunkowo zamknięte.

Dziś d. 25 Listopada: Katarzyny Panny M.

Rękopisy bez zastrzeżenia nie zwracają się.

Wschód słońca o g. 7 m. 39. Zachód o g. 3 m. 55.

Prenumerata

w Radomiu: Rocznie rs. 4, półr. rs. 2, kwart. rs. 1; pocztą: Rocznie rs. 5, półr. rs. 2 kop. 50, kwart. rs. 1 kop. 25. Numer pojedynczy kop. 5. Ogłoszenia: na stronie I kop. 20, na III kop. 15, na IV kop. 8 za wiersz. Nekrologi wiersz kop. 10. Ogłoszenia prócz redak. przyjmują w Warszawie: Agencja Ogłoszeń Rajchmanna i Frendlera, Senatorska 18, oraz uproszono przez Redakcję księgarń W. Guranowskiego, Senatorska 32.

Prenumerata

przyjmują w Radomiu: Redakcja, — księgarnie pp. Zuckra i Dubeltowej, składy papieru, galanterii i handle pp. Rakowskiego, Pajękowskiego, Potoczkiego, Szorszyńskiego, Michalskiego, Koźminko, Wojciechowskiego, Paschańskiego i sklep Oszełdowski. W Opławie p. A. Gajewski; w Warszawie księgarnie: Paprasie, Nowy Świat, 32, Guranowskiego, Senatorska, 32, M. Wołoskiego, Niecała, 32.

Ze wsi.

W jednym z numerów „Gazety Radomskiej“, korespondent z pod Jedlińska oskarża obywateli ziemskich, że skutkiem tegorocznej drożyzny, jak twierdzi, powzięli oni zamiar zmniejszać od Nowego Roku służbę dworską, zostawiając bez chleba rodziny parobków szukających pracy.

Jako rolnik, mieszkający w tej okolicy, znam doskonale stosunki wiejskie i co prawda do tej chwili nie słyszałem o żadnym panu, któryby myślał, dla chciwości jedynie, od Nowego Roku trzymać mniej służby i na tem zmniejszeniu chciał robić korzystny dla siebie interes.

Być może, że w okolicy korespondenta znalazły się podobne jednostki, pragnące wyzyskać ten czarny nawet kęs chleba dla siebie. Ale pojedyncze fakty nie upoważniają korespondenta do oddawania pod sąd opinii publicznej ogółu rolników tej okolicy, których bądźco bądź oskarżył o złą wolę i głupią zarazem chciwość.

Rachunek i rozumny zarząd, p. korespondencie, cechują dobrego gospodarza, a dobry gospodarz dla tak marnego i niepewnego zysku, jakiby znalazł w zmniejszeniu paru, lub choćby kilku służących przez zimę, nie będzie robił uszczerbku w robotach, które w porze zimowej wypełnić musi. Zysk taki przyniosłby mu raczej straty w przyszłości. Pomijając więc nawet względy ludzkie, zmniejszenie służby, nie leży w interesie rolnika, jak znowu nadmiar jej nie wytrzymuje rachunku i przyczynia straty. Brudna taka chciwość, reprezentowana przez jednostki, zaobserwowane przez korespondenta, a wyszukująca nędzę ludzką, o jaką tenże niebacznie pomawia ogół tutejszych rolników, doprowadziłaby raczej moralnej zgnilizny

i idjotyzmu, a nie rozważa i dobrze zrozumianego własnego interesu. Oskarżenie korespondenta dowodziłoby zatem, że okolica tutejsza jest siedliskiem samych idiotów i moralnie zaniedbanych ludzi. Przeciw takiemu twierdzeniu stanowczo oponować można, ponieważ ostatniej kategorii jednostki do wyjątków należą i pogardzane są przez większość rolników.

Dwory, pozbawione skutkiem tegorocznego nieurodaju dostatecznej ilości ziarna do etatowego wyżywienia służby, może i będą zmuszone zmniejszyć służbę swoją. Podobnej przezorności, nieuczciwości także nazwać — bym nie śmiał. Pytam się bowiem, czy sumienny i rachujący się człowiek może zapewnić utrzymanie rodzinom, których wyżywić nie będzie w stanie? Sądzę, że nie! Lepiej więc, że nie zrobi biednemu człowiekowi zawodu i sam nie narazi się na nieobliczone przykrości. Gospodarstwo wyczerpane nieurodajem, ucierni na braku pracy jednego, lub więcej stałych robotników, to pewna, ale przynajmniej uwolni kierownika od odpowiedzialności moralnej, jaką dobrowolnie na siebie — by przyjął. Ofiarność jest rzeczą piękną, w granicach możebnych, po przekroczeniu których, jest tylko darem — szarpaniem się jednostki, nie przynoszącem korzyści nikomu.

Melioracje, o których pisze korespondent i doradza, aby były wprowadzone i uskuteczniane przez nadchodzącą zimę w gospodarstwach wiejskich, doprawdy zakrawają na ironję.

Korzyści, wypływające z doradzanych ulepszeń, tak dla samego gospodarza, jak i dla ludu roboczego, są bezprzeczne i nie wymagają omówienia. Ale do ich osiągnięcia potrzeba pieniędzy. Tymczasem, przy dzisiejszych warunkach przeciętny szlachcic w tej okolicy głowę siebie łamie z jakiego źródła zaczerpnąć,

by zapłacić ratę Towarzystwa i bieżące podatki, pocóż mu mówić o melioracjach i zaprzętać mu nadaremnie i tak już zakłopotany umysł?

Korespondent zapominał, że rolnictwo nasze pozbawione zupełnie kredytu i często się zdarza, że rolnik za kilkaset rubli traci siedzibę nieraz ojców swoich, a z nią i grunt pod nogami. Więc choćby chciał być filantropem i rozumiał pożytek ulepszeń, nie może tego uczynić, bo najlepsze chęci rozbić się muszą o prostą niemożność.

Na podobne więc romanse szkoda papieru i pióra. Na wyżywienie ludzi środkowych gubernij w Cesarstwie, a dotkniętych tegorocznym nieurodajem, skarb państwa pożyczł ziemstwu 70 milionów rubli już do tej pory. Ziemstwa zrozumiały, że pomoc obywateli wiejskich byłaby nie nieznaczającą i niemożliwą. Dlatego odniosły się do skarbu państwa, a korespondent do „Gazety Radomskiej“ żąda, aby wyczerpana większa własność nasza zaradziła złemu, kiedy ona sama zachwiała się w posadach. Wreszcie nieurodaj u nas nie jest znowu tak wielki, aby nasuwał poważne obawy głodu, który przy dzisiejszym urządzeniu społecznym jest już niemożliwym. Lud robczozy z większym trudem i kłopotem wyżywić się będzie musiał.

Korespondentowi szło widocznie tylko o to w całej jego deklamacji, może i bez złej woli wypowiedzianej, aby się zareklamować swoimi filantropijnymi pojęciami. Nie rozważał więc faktów, nie policzył się z rzeczywistością, przez co naraził ogół tutejszych rolników za podłą chciwość mało znaczących jednostek na niepotrzebne komentarze i popadł z drugiej strony w czułość, które w tak realnej sprawie nie mają żadnego znaczenia. Fr. K.

Stypendja.

(Ciąg dalszy.)

Kancelarja okręgu naukowego warszawskiego podaje do wiadomości powszechnej, iż na rok szkolny 1891/2 wakuja następujące stypendja z zapisów prywatnych:

Stanisława Rychłowskiego, stypendjum w ilości rs. 300, dla uczniów średnich i wyższych zakładów naukowych: 1) potomków linii zstępnej i bocznych ojca zapisodawcy, przyczem pierwszeństwo mają noszący nazwisko Rychłowskich, i 2) potomków linii zstępnej i bocznych matki zapisodawcy. — Józefaty Tokarskiej, stypendjum w ilości rs. 750, dla uczennic zakładów naukowych okr. nauk. warsz., krewnych zapisodawczyni, w następującym porządku: 1) zstępnej i bocznych linii ojca testatorki, Grzegorza Wyrzykowskiego, 2) zstępnej i bocznych linii matki testatorki, Agnieszki Wyrzykowskiej z domu Modzelewskiej i 3) zstępnych linii dwóch siostr męża testatorki, Franciszki, żony Egidjusza Bożuchowskiego i Barbary, żony Franciszka Zdziańskiego, z domu Tokarskich. — Wojciecha Morkowskiego, stypendjum w ilości rs. 106, dla odznaczającego się dobrem sprawowaniem ucznia pierwszych 4-eh klas gimnazjum w Kaliszu, z rodu Morkowskich, lub też z rodu żony zapisodawcy Skotnickich. — Walentego Turobojskiego, stypendjum w ilości rs. 180, dla ucznia z rodu Turobojskich, herbu Bończa, na przedstawienie opiekuna zapisu, pana Władysława Turobojskiego, zamieszkałego we wsi Koluski, powiatu brzezińskiego, gubernji piotrkowskiej. — Jana Ordęgi, stypendjum w ilości rs. 100, dla wzorowych uczniów wyższych zakładów naukowych, najbliższych krewnych testatora, Ordęgów, następnie dla krewnych innego nazwiska, na koniec w braku krewnych, dla urodzonych w okręgu Żelechowskim, powiatu garwolińskiego, stanu niezamożnego, — na przedstawienie opiekuna zapisu p. Władysława Ordęgi, zamieszkałego we wsi Szczypioro, powiatu kaliskiego, stacja Kalisz. — Michała Biruntowicza, stypendjum w ilości rs. 180, dla uczniów i uczennic niezamożnych, krewnych zapisodawcy i następujących rodzin: Jana i Julji z domu Kund, małżonków Marczewskich; Antoniego i Józefy z domu Zbysław, małżonków Krzykowskich i Rudolfa i Barbary małżonków Eder. — Jakóba

KTO WINIEN?..

— Nie Michasiu, ja Wandy, choć ją znam od dziecka, zupełnie nie bronię, główkę ma zanadto egzaltowaną, masę dobrych postanowień, ale zniechęca się łatwo, mało w niej wyrozumienia dla ułomności ludzkich, a wieczna przytem pogon za ideałami. Ale znów z drugiej strony, jeżeli się czuje nieszczęśliwą, trzeba wejść w pobudkę, jakie ją powodują, a nie tak arbitralnie zawyro-kować: „powinna być zadowolona i koniec na tem.“

— Bo doprawdy, ja was kobiet zupełnie nie rozumiem! Czy może być nieszczęśliwą kobieta, mająca męża z łagodnym charakterem, nie utracjusza, nie hulakę, człowieka, co tylko o niej myśli i zaspakaja wszystkie jej potrzeby? Czy to logiczne, no powiedz sama?

— To też w tem całe nieszczęście, że wy, nas kobiet, zupełnie nie rozumiecie. Każdy z was przyznaje to chętnie i otwarcie, ale żaden nie zada sobie tego trudu, aby ją zbadać i dowiedzieć się, czego chce, albo, dla czego chce? Wszyscy jednoznacznie powiedzieliście sobie, że kobieta jest stworzeniem kapryśnym, nigdy zatem słusznosci mieć nie może. Zdanie to jeden drugiemu powtarza, a trzeci na dobrą wiarę poprzedników dałby się za nie porąbać, nie zrobiwszy jednego kroku dla przekonania się, jak mało jest prawdy w tych słowach.

— Najlepiej rzuć odrazu kamieniem na cały ród męzki, tylko co będzie potem?

— Nie żartuj Michasiu, gdy ja do ciebie mówię zupełnie poważnie. Otóż tu cała z waszej strony wina, że nigdy na serio nie bierzecie tego co mówimy, a jednak czasem takie słowo, pomimo uśmiechu na ustach, jękiem z pod serca się wyrывa.

— A to się wplątał w kabałę! Już lepiej odrazu powiedz, jaką masz do mnie urazę, że się jeszcze żdomą posprawic.

— Urazę do ciebie Michasiu? nie, szczerą prawdę ci mówię, że nie mam żadnej.

— Więc do kogo?

— Do kogo? Mój Boże drogi, czy który z was miałby cierpliwość wysłuchać, zrozumieć i odczuć te wszystkie bóle serdeczne, jakie nieraz targają sercem młodej kobiety, te wszystkie zawody i rozczarowania, przez które przechodzi tę próżnię, jaka ją nieraz otacza, choć na pozór nic jej nie brakuje.

— Mów dalej Alino, być może, że w dalszym ciągu zrozumie cię, bo dotąd nic nie wiem, gdzie powód do tych bólów serdecznych, zawodów i rozczarowań, o których mówisz?

— Gdzie powód? No, przedewszystkiem musimy go szukać w nas samych! W naszym delikatnym i nerwowym ustroju, w naszej żywej i egzaltowanej wyobraźni, która nam w szesnastym roku życia stwarza świat ideałów, świat zaludniony bohaterami z tysiąca i jednej nocy, taki niepodobny do rzeczywistego, a taki piękny! A w tym zaczarowanym świecie mło-

dej dziewczyny najgłówniejszą rolę gra „on“. Ten on jeszcze z początku nie ma imienia, ni ducha, ni ciała; przedstawia się jej niewyraźnie, jakby przesłonięty obłokiem, z poza którego zarysowują się idealne rysy wymarzonego. Dopiero potem, w miarę czytanych powieści, zasłyszanych opowiadań przyjaciółek, ów „on“ zaczyna przybierać coraz wyraźniejsze kształty. W jakiś czas wie ona już dokładnie, jaki ma wzrost, oczy i kolor włosów, następnie zaczyna przybierać jego duszę i serce w idealne sukienki swojej własnej wyobraźni, nie żałując barw tęczyowych i nie troszcząc się o to, że na świecie takiego niema, że na świecie ludzie są tylko! Ot, i już dzieło skończone, teraz ono jasno zdaje sobie sprawę, kto jest ten „on“, pozna go odrazu, gdziekolwiekby go nie spotkała, a sposobność do swych poszukiwań ma wiele...

Wszakże jest panna na wydaniu, bywa na wieczorach i koncertach, spotyka młodych ludzi i pilnie uważa, czy między nimi nie znajdzie wymarzonego ideału. Po jakimś czasie wykrzykuje: eureka! Wszakże ten piękny zarost zupełnie odpowiada temu, jaki postawiła za warunek dla swego bożyszcza, to samo jasne spojrzenie, piękna figura, ładne znalezienie się w salonie, a przedewszystkiem ten szept cichy i serdeczny, który kaskadą miękkich tonów wprost do jej serca popłynął.

(Dok. nast.)

Nauki kroju metodą Worth'a, udziela tanio osoba przybyła z Warszawy, posiadająca patent szkoły rzemieślniczej w Redakeji. (828-2)

Młocarnia, siewczkarnia konna z przystawką, w dobrym stanie, wialnia Bostońska, sanie, wozy, konie, drabiny i t. p., bardzo tanio można dostać w Kłwatce Królewskiej. 829-2

Propinacja w Białobrzegach i pobór mostowego na rzece Pilicy do wydzierżawienia od 1-go stycznia 1892 roku. Wiadomość w Zarządzie dóbr Sucha, poczta Białobrzegi. (804-13)

Osoba w średnim wieku, znająca się na gospodarstwie wiejskim i miejskim, poszukuje miejsca zaraz, lub od Nowego Roku. Wiadomość w sklepie rękawniczym i galanterji W-go Łabędzia, w Radomiu. (821)

Do sprzedania w Radzanowie 40,000 flancy dwuletnich sosny austriackiej: sztuk 1,000 po rs. 1, 300,000 sosny zwykłej, jednoletniej po kop. 45, dwuletniej po kop. 90 za tysiąc. — Poczta Białobrzegi, nad Pilicą. (817-1)

Zarząd Towarzystwa drogi żelaznej IWANGRODZKO-DĄBROWSKIEJ

niniejszem zawiadamia, iż:

1) Z przedłużonej z d. 20 grudnia 1890 r. (1 stycznia 1891 r.) dla transportów w kierunku do stacji dr. żel. Iwangrodzko-Dąbrowskiej i do stacji Łódź, taryfy związku Moskiewsko-Warszawskiego wyłączają się z d. 15/27 listopada r. b. opłaty ze stacji Riazsko-Wiaziemskiego udziału dr. żel. Syzrańsko-Wiaziemskiej.

2) Z d. 15/27 listopada r. b. znosi się taryfa związku Warszawsko-Orlowsko-Carycyńskiego, zamieszczona w Nr. 189 „Zbioru Taryf” pod Nr. 3204.

3) Z d. 16/28 listopada r. b. do specjalnych taryf związku Petersbursko-Rygo-Warszawskiego („Zbiór Taryf” Nr. 182, taryfa Nr. 3103) włączają się, aż do odwołania, następujące stacje dr. żelaznej Iwangrodzko-Dąbrowskiej:

a) do taryf NNr. 17 i 22 — st. Granica w kierunku przez Iwangród — Łuków — Siedlce — Małkiń, z opłatami przewozowymi i dodatkowymi, ustanowionymi dla st. Sosnowice i

b) do taryfy Nr. 25 — st. Tomaszów w kierunku przez Warszawę — Kołuszki, z opłatami przewozowymi i dodatkowymi, ustanowionymi dla st. Łódź.

4) Specjalne taryfy związku St.-Petersbursko-Rygo-Warszawskiego, ustanowione w komunikacji ze stacją Ryga dr. żel. Rygo-Dynaburskiej, z d. 15/27 listopada r. b. będzie stosowaną, aż do odwołania, wraz z dodatkowymi opłatami, do transportów idących ze stacji lub do stacji Ryga dr. żelaznej Mitawskiej w kierunku przez Możejki.

5) Z d. 15/27 listopada r. b. wprowadza się, aż do odwołania, zamieszczona w N-rze 265 „Zbioru Taryf” pod Nr. 4141 taryfa związku Warszawsko-Południowo-Wschodniego.

6) Z d. 19 listopada (1 grudnia) r. b. wprowadza się, aż do odwołania, zamieszczona w Nr. 265 „Zbioru Taryf” pod Nr. 4142, taryfa wwozowa związku Rosyjsko-Austro-Węgierskiego.

7) Do zamieszczonej w Nr. 176 „Zbioru Taryf” pod Nr. 3011 taryfy wwozowej związku Rosyjsko-Niemieckiego włączają się z d. 19 listopada (1 grudnia) r. b. stacje: Borysoglebsk, Woroneż i Carycyn (Dodatek III do taryfy Nr. 3011 — „Zbiór Taryf” Nr. 265 taryfa Nr. 4143).

8) Na przewóz: a) massy drzewnej i słomianej do wyrobu papieru ze st. Cargrad dr. żel. Rygo-Dynaburskiej do st. Wolbrom dr. żel. Iwangrodzko-Dąbrowskiej przez Dynaburg — Małkiń — Siedlce — Łuków — Iwangród; b) oleju rycynowego i kokosowego w beczkach pomiędzy stacjami Sosnowice i Granica dr. żel. Iwangrodzko-Dąbrowskiej z jednej i niektórymi stacjami dr. żel. St.-Petersbursko-Warszawskiej, stacją Ryga dr. żel. Rygo-Dynaburskiej i Mitawskiej i stacjami Połock i Witebsk dr. żel. Dynabursko-Witebskiej z drugiej strony; i c) żużli pomiędzy stacjami Łochów dr. żel. St.-Petersbursko-Warszawskiej z jednej i Końsk i Ostrowiec dr. żel. Iwangrodzko-Dąbrowskiej z drugiej strony, przez Małkiń — Siedlce — Łuków — Iwangród, wprowadzone zostają z d. 16/28 listopada r. b., aż do odwołania, taryfy NNr. 4146, 4147 i 4150, zamieszczone w Nr. 265 „Zbioru Taryf”. (4094-1)

ZARZĄD
NAJWYŻEJ zatwierdzonego
TOWARZYSTWA MANUFAKTURY
PERKALI DRUKOWANYCH,
EMIL ZÜNDEL
w Moskwie,
podaje do powszechnej wiadomości, że
w dniu 18 (30) października 1891 roku
otworzył w Warszawie, przy ulicy Gęsiej,
Nr. 16, w domu Poznańskiego:
GŁÓWNY SKŁAD (9383-2)
dla sprzedaży wyrobów swojej manufaktury.

Piece żelazne
i
Ł Y Ż W Y
w wielkim wyborze
polecają
KRZYSZTOF BRUN i SYN
w Warszawie, — plac Teatralny.
Cenniki na żądanie.
Handlującym znaczny rabat.
(813-4)

SZYBY
Lagrowe, matowe i kolorowe różnych wymiarów. Szyby lagrowe cali polskich 15×17 po kop. 18. Szyby lagrowe cali polskich 19×24 po kop. 32. Szyby lagrowe cali polskich 19×48 po kop. 75. Szyby lagrowe cali polskich 21×52 po kop. 95.
DYAMENTY SZKLARSKIE
wypróbowane, po rs. 2 i droższe
w składzie szkła i porcelany
Adama Cybulskiego,
Radom — Lubelska, wprost hotelu Rzymskiego. (826)

Gabinet Dentystyczny
MAURYCEGO GOLDSTEINA
w domu W^{ro} Lubońskiego,
otwarty codziennie od godziny 9 — 12
i od 2 — 6.

Wstawianie sztucznych zębów sztyftowych bez podniebienia i całych szczęk, leczenie i plombowanie, oraz wyjmowanie zębów bez najmniejszego bólu (Styckoxydulgaz).

istniejąca od r. 1842 i nagrodzona 14 różnemi oznakami na wystawach: w Petersburgu, Moskwie, Smoleńsku, Warszawie, Wiedniu i Paryżu
Fabryka Parowa Pierników, Czekolady, Świec i wyrobów woskowych, oraz skład świec stearynowych
JANA WRÓBLEWSKIEGO (831-2)
w Warszawie, ulica Kapitulna 8, telefonu Nr. 406, poleca swoje wyroby po cenach umiarkowanych. Handlującym odstępuje stosowny rabat. Cenniki wysyła na żądanie bezpłatnie i franco.
W Radomiu we wszystkich znaczniejszych handlach towarów kolonialnych i delikatesów

OGŁOSZENIE. Zarząd dr. żel. Iwangr.-Dąbrowskiej podaje do wiadomości, iż niżej wykazane nieodebrane przez interesantów towary, na zasadzie art. 90 Ogólnej Ustawy dr. ross., podlegają sprzedaży przez publiczną licytację po upływie 3 miesięcy od daty ostatniego trzykrotnego ogłoszenia. O sprzedaży nastąpi osobne ogłoszenie. 25810/13877

№ frachtu	Data przybycia towaru	Stacja wysyłająca	Stacja odbierająca	Wysyłający	Odbiorca	Rodzaj towaru	Ilość sztuk	Waga	
								P.	F.
1225	St. st.	Dąbrowa Górna	Ostrowiec	Rechnic	Okaziciel d. fr.	Esencja octowa	12	4	08
5939	12/IX 91	Łódź M.	"	Gotejner	" " "	Wyroby bawełniane	1	2	29
6156	28/IX "	"	"	M. Badior	" " "	"	1	4	13
1298	25/IX "	Warszawa M.N.	"	Ejdelsohn	Milsztejn	" Lampy	2	7	35
15509	4/IX "	Warszawa Nad.	"	L. Spies i Syn	Okaziciel d. fr.	Smar wagonowy	1	12	04
15630	6/IX "	"	"	Ros. Tow. Tr.	Wozenfeld	Blaszanki	1	3	12
16878	23/IX "	"	"	Kipelowski	Okaziciel d. fr.	Wyroby rękodziel.	1	4	06